

Biologins historia

Tidiga grundläggande observationer:

- Mångfald av levande varelser (organismer)
- Låter sig grupperas och ordnas i system
- Slående likheter i inre byggnad och fosterutveckling även mellan olika djur
- Djur och växter som lever på olika håll men i liknande klimat har likartade egenskaper

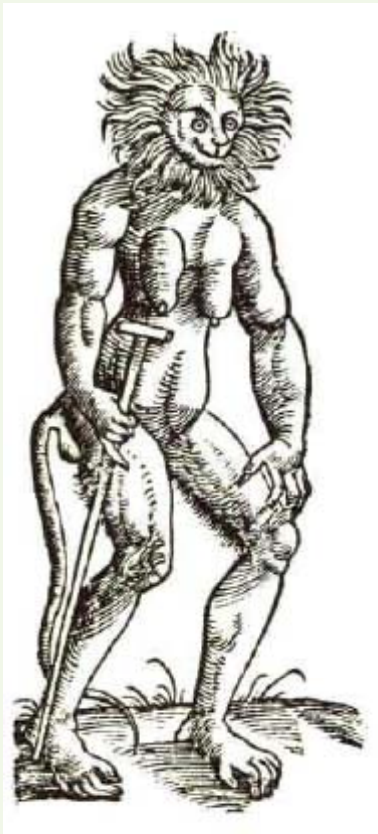
Biologins historia, bild 2

Tidiga förklaringsmodeller:

- ***Aristoteles*** (384-322 f.Kr.) ordnade alla livsformer i "livets stegen" och ansåg varje livsform vara i grunden oföränderlig - ju högre upp på stegen desto mer fulländad
- ***Uralstringsteorin***, dvs att levande varelser uppkommer ur smuts/döda djur m.m., var en vanlig medeltida föreställning

Människan
Däggdjur
Valar
Reptiler Fiskar
Insekter
Mollusker
Högre växter
Lägre växter
Själlösa ting

Biologins historia, bild 3

- ***Medeltiden*** innebar bl.a. en betydande utveckling inom instrumentteknik och olika hantverk, bl.a. optik och kemi
- ***Leeuwenhoek*** (1632-1723) använde och utvecklade mikroskop och grundlade cellteorin (allt levande består av celler och som uppkommer genom delning av andra celler)

Biologins historia, bild 4

- **Preformationsteorin** (att spermien är en slags minimänniska) dominerade 1700-talets Europa, vederlades av Spallanzani
- **Carl von Linné** (1707-1778) visade att även växter har sexuell fortplantning, och införde en ny systematik som ersatte den aristoteliska (*Systemae Naturae* 1758)
- 1749 hävdade **Buffon** att djur utvecklas och förändras - men tar tillbaka när han anklagas för kätteri

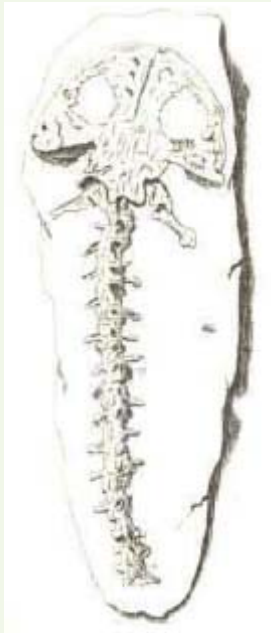
Bibeltolkning mot vetenskap

En populär tolkning av bibelns berättelse om skapelsens sju dagar blev att varje dag var tusen år. Syndafloden fick förklara förekomsten av fossil.

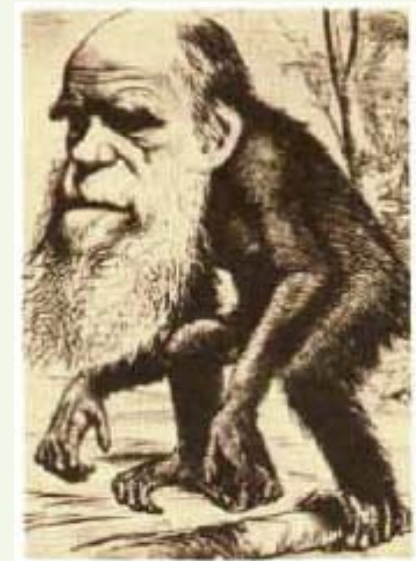
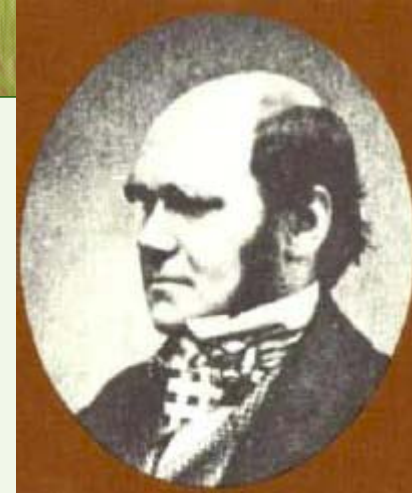
Biologins historia, bild 5

- **Georges Cuvier** (1769-1832) förklarade uppkomsten av fossil med katastrofteorin, dvs att syndafloden dränkte en stor del av Guds ursprungliga skapelse för ca 5000 år sedan
- 1785 grundades geologin genom en bok James **Hutton** där han visar att Jorden ändras genom geologiska processer, vilket 1830 genom Charles **Lyell** slutligen fastslås - geologin visar också att det är långsamma processer som har pågått i åtminstone 100-tusentals år

Biologins historia, del 6

- 1859 publiceras ”Om arternas uppkomst genom naturligt urval” av *Charles Darwin*. Där grundläggs evolutionsteorin och därmed också den moderna biologin
- 1930-talet återupptäcks Darwins samtida Gregor Mendels arbeten inom genetik, vilket leder till uppkomsten av neo-darwinismen

Darwins teori om det naturliga urvalet

- Fler föds än som kan överleva
- Alla föds med olika egenskaper
- Olika arter har ett gemensamt ursprung
- Tidsperspektivet är mycket långt
- Utvecklingen sker gradvis
- Beroende på miljön fortplantar sig olika individer olika bra
- Miljöförändringar innebär att andra än tidigare överlever och fortplantar sig mer - så sker det en anpassning genom selektion

